

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 171. ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ. REGULAR NUMBER 171

PIK VI. Ч. 4. ЧЕТВЕР, 22 СІЧНЯ, 1914. WINNIPEG, MAN. THURSDAY, JANUARY 22, 1914. No. 4 VOL. VI.

„ROBOTCHYJ NAROD“
(THE WORKING PEOPLE)
THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE „ROBOTCHYJ NAROD“ ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Mn.
Subscription \$2.00 a year.

Читайте! Читайте!

„Робочий Народ“, одиноку соц. дем. часопис для цілої Америки; она одна дає те знає, яке повинен мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на світі, то читай все „Робочий Народ“.

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него:

„ROBOTCHYJ NAROD“
Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can.

„Кадило“, найкрасший півмісячник для розвеселення пригнетених душ. Хочете веселощів, жартів, з ідиної сатири, то читайте Кадило. Коштує лиш 2 дол. на рік, виходить 2 рази на місяць. — Посилайте гроші до: Kadylo, Box 482 Vancouver, B. C.

„Борба“, се одинока соц. демокр. півмісяч на часопис в ріднім краї. Хочете мати правду, не перевернені вистки про Ваш рідний край, то посилайте лиш \$1 на адресу: Borba, Czernowitz, Reissgasse 16, Austria, Bukowina.

„Добра Новина“, то такий журнал, на який давно вже чекав наш працюючий народ. В ньому подає ся найкраще, найглубше знає в дуже приступній формі. Хочеш бути просвіченою людиною, то пошлай \$1 на адресу: Dobra Nowyna, Lemberg, ul. Skrzymskoho 12, Austria, Galicia.

Предплатники „Роб. Нар.“ дістають „Добру Новину“ по звичайній ціні, а то лиш по \$1.25. Гроші треба слати просто до Львова а до „Р. Н.“ треба написати картку про те, щоби редакція вислала „Добрий Новині“ потвержене, що посилаючий є предплатником „Роб. Народа“. Ми щиро припоручуємо нашим читачам отже гарне видавництво „Доброї Новини“.

Товаришу!

Чи є в Тебе ще свідомість тої рабської долі, яка тиєне наш великий поневолений народ? Чи Ти свідомий того, що наш народ є одним великим робітником, одним рабом, якого все і все визискує капіталістичний лад? Чи є в тебе ще хоть дрібка чуття для тих поневолених мас, що в алпних коротають свій вік? Там всім поневоленим треба світла, треба знати як освободити ся. Ім треба газети, яка би обстала за ними. А тою газетою є „Робочий Народ“. А та газета падає тепер, бо на ній тяжать довги, як на кождому пролетарові, бо се пролетарська газета. Наколи в Тебе не вигасло ще почуття свільности з тими поневоленими, наколи Ти ще рад, щоби ти пригнетені маси ще те світло, котре несло віраду в їх ряди, то кинь що будь на вдержаня того світла, тої газети, бо ось ось згасне, і не стане аї. Не стане „Робочого Народа“. Кинь, кинь, кинь що будь і стань в ряди тих тихих борців, що віддають свої сили на вигасленя мас, не чекаючи похвал, не знаючи, яку велику преслугу зробили они своїм датком в борбі за вивольєня поневолених народних мас.

Справозданє

Цент. Заряду Федерациі Укр. Соц. Дем. П. в Канаді за рік 1913.

ВІДАЛИ:	Купив стемплів:	Істнує місяців:	має членів
Монтреал, Кве.	\$48.00	12	40
Калгарі, Алта.	5.00	12 (роз)	2.6
Елмвуд, Ман.	7.00	12	5.10
Поплер Парк, Ман.	1.00	12	(роз.)
Торонто, Ont.	18.00	12	15
Тот Селкірк, Ман.	12.00	12	10
Вінніпег, Ман.	22.00	12	18.4
Блю Бонет, Кве.	1.00	12	(роз.)
Колмен, Алта.	10.00	12	8.4
Валклерберг, Ман.	10.30	12	8.7
Ванкувер, В. С.	20.00	12	16.8
Савт-Поркюнай, Ont.	8.00	12	6.0
Г'онор, Ман.	2.00	10 (роз.)	2
Форт-Вілліам, Ont.	2.00	10 (роз.)	2
Копер-Кліф, Ont.	7.50	10	7.5
Оттава, Ont.	23.00	10	23
Глзкрест, Алта.	9.00	9	10
Губялта, Алта.	2.00	9 (роз.)	2.2
Мічел, В. С.	3.00	9 (роз.)	3.3

Меріт, В. С.	4.00	9 (роз.)	4.4
Веланд, Ont.	6.00	8	7.4
Брантфорд, Ont.	1.00	8 (роз)	
Едмонтон, Алта.	15.00	8	18.6
Транскона, Ман.	3.40	7	4.6
Вест-Торонто, Ont.	3.00	6	6
Ланіне, Кве.	8.00	4	20
Кобалт, Ont.	20.00	4	50
Савт-Сте.Маріє, Ont.	4.00	2	20
Куплено стемплів	273.20		312.05
Вільних часнів			4
разом членів			316.05
Приходи.			

3 1912 р. зістало ся		\$	45.00
8 партійних стемплів			272.70
Вкладки вільних членів			12.00
3 чартерів			39.00
3 розвизаного Відділу Коопер-Кліф			6.65
На фонд Федерациі приславо			2.00
3 лігітимальних коферт			1.95
Зі стемплів орг. фонду			35.25
Зібрано на агітаційну летючку			13.50
Тов. Ів. Гнида в організаційній подорожі від якого до грудня в Манітобі і Онтаріо та місінних стемплів			159.91
Всього разом			594.41
Розходи.			

Куплено стемплів від Д.Е.К.		\$	65.00
Виславо на чартери „ „ „			39.00
Членські картки і коферти „ „ „			18.00
Кліп-рисунок і друки стемплів С.Ф.			28.00
Желізняця організатора на кофр'є відео для 28 лютого до Вінніпегу			65.30
Кореспонденції			12.12
Оплата поштових пересилок			6.65
Друк листів на фонду р.ст. і летючки			9
Організаційні видатки, відозви, мітінги, галі, желізняця, друки і т.д.			316.05
Дрібні видатки			6.25
Разом			565.97
В касі позістає			\$28.44¢

Федерация чисельть 18 Відділів, а чого пригадає ня:

Відділів:	Членів:	
Квебек	2	60
Онтаріо	7	136
Манітобу	5	47
Альберту	3	36

(Дальше на 4. стор.)

Шліть пресовий фонд!

Краяни!

Продаємо шіфкарти до краю по найтиньшій ціні і на найліпшій шіфи; ми також спроваджуємо людей з краю.

Ті люди, котрі не мають всіх грошей на шіфкарту, можуть прийти до нас а ми дамо їм шіфкарту на виплат.

Гроші носивлаємо до краю ескоро і безпечно, та ще так, що в краю відберуть стільки само грошей.

Листи можна всі адресувати до нас. Коли лист не є оплачений, то ми оплатимо і задержимо доти, доки адресат не прийде до нас або напише.

Офіс отворений від 9. ран. до 6. веч. що дня а в суботу від 9. до 9. год.

В нас можна купити марки крайові і канадські.

Alloway & Champion Limited.
667 Main St. Winnipeg, Man.
C. GENIK, Управитель заграничного департаменту.

ФЕЙЛЕТОН.
Що чекає тебе колись.

І всюди там, де є вулкани, мусять бути зломани, осунена поверхні землі. Через те вулкани є розміщені переважно на берегах моря. Значить ті континенти, котрі ми замешкуємо, були колись морями, лиш що вода з них переллялась на ті континенти, що занали ся, і тепер там море. І дійсно ніші Карпати і Альпи вказують дуже добре своєю будовою, що они були морським дном. Дальшою консеквенцією а сего а те, що вулкани не є перворядним з'явищем а другорядним. Перворядним з'явищем (причиною) було морщенє сідниа землі, себто тектонічні рухи, ломанє сід і западанє землі, а вулкани є лиш наслідком сих зломань. Звідси і то всі тектонічні землетрясеня доявляють ся найчасетійше там, де є тепер вулкани, хоть не обмежують ся лиш на самі ті місця. Бо де рав було зломанє, веретєв все переєвувають ся і часами літами цілими не успокоюють ся. От в грецькій провінції Фокіє (Phokis) трасла ся земля від 1870. р. до 1873.р. безнастанно. Були дві, в котрих було 20000 поодиноких под'єсєнь. Помі

щана розуму і надячка а перестрашу були у населєня епідемічними. В р.1903. трасла ся земля в Фістлянді майже безперестанно цілу зиму і веспу.

Наслідки таких розломлювань землі мусяли бути страшні. На таких розломлювань і прємєлах, які я вєшмінув при Андах в Америці, видивляла лява, підставали страшні вулкани. Починали ся страшна борба між морем а огнем. Водолж тихих провалів повітря ряд катаєт сф. як і при Кракатоа. Мясє води, нопєлу і бєлота летять у воздух, сонце застудилоє, чємвота страшна, а масє викинені а вулкану, який новєтав на дні-погєго моря, кружать у воздуху літаєми. Вогкість в воздуху побільшала, дощ надає безнастанно, промінї сонця заслонєні масами нопєлу не отримали землі, теплота на землі зменцилась і на землі настала лєдова доба. Дєлєвід в'єсокых сїр, яких сонце не топило, росли і сунулись в низини. Клімат перемінивсь раптоєно і от конєць с'євіта для живучих істот. Лиш такі катастрофи сиричинили лєдові масє. Садли лєдєвць стрічаємо не лиш в Європі від шівноци по Карпати але і в тєперішних горьчих сторонах Америки. Тєперішні гєсєні к'жуть (до сєго дїшли до м'єсєми) що-лєдові масє були на землі чє

Застанови ся, бо се не конче правда, що ти соціал-демократ.

Сьогодні когось стрінеш, то він зараз вилаштує тобі з тим, що він також соціаліст. А зпитай його, чи він належить до соціал-демократичної організації, то він тобі зараз вичислює причини, чому він туди не міг, або не може належати до неї. Він тих причин має повні кешени, і кождому чоловікові вичисляє себе повні кешени.

Лучають ся, що між такими соціалістами на слова є чесні люди. Переважно робітники. Бо не кождий з них знає, чого конче треба, щоб можна себе назвати соціал-демократом. Але більше лучає ся так званих вчених інтелігентів. А ті переважно всі знають, що треба сповняти і то конче сповняти, щоб можна назвати себе соціал-демократом. Коли тобі говорить така людина, що він „також соціаліст“, то можеш з гори знати, що маеш до діла з крутаром, маеш до діла зі звичайним брехуном.

Щоб бути соціал-демократом, то не вистарчає знати програму соціал-демократів, бо їх програму знає цілий світ. Щоби бути соціал-демократом, то ще не вистарчає признавати ту програму за добру, та бути переконаним, що треба зваляти теперішній лад а завести новий на підставі соціал-демократичної максимальної програми. А уже багато-багато буржуїв, багато підприємців визискувачів, висілих уланників, понів, ріжних вчених, котрі всі в свої знають програму соціал-демократів, привинють як дубу, знають і вірять в те, що соціал-демократія звалить теперішній лад, вірять в те, що новий соціалістичний лад буде кращий і лепший, а по мимо того они не є і не хочуть бути соціал-демократами; а протинно є ворогами соціал-демократів і боятися бути визискувачами, або війнитами визискувачів, чим стати співражниками соціал-демократів.

Щоби бути соціал-демократом, то треба конче і то без условно належати до організації і платити партійний податок. Ми говоримо се ясно-славно, се знає кождий розумний чоловік і без сього ти ніколи і ніколи не є соціал-демократ. Без сього кождий є брехуном, наколи він каже, що він є соціал-демократом! Чому ж оно так?

Уважай, що соціал-демократія то переважно самі робітники, котрі мало мають майна, або малі фармари, котрі також на кождім кроці є визискувані капіталістами або слугами капіталу. А щоб здобути новий лад, то до сього треба багато заходів, багато праці, щоб освідомити ту визискувану класу людей. Треба книжок і газет, щоб та визискувана класа людей цівала, хто она є і чого їй треба домогати ся. Треба агітаторів, котрі ходили би з одного місця на друге і ширяли соціал-демократичну науку. Треба улаждувати ріжні відачі і викладки, щоб пояснювати людям ту нову науку. А те все в теперішнім ладі коштує гроші. Ті гроші мусять хтось дати. Капіталіст певно не дасть на се грошей, бо соціал-демократична наука, а їм їм єна цілою него, цісти його інтересів. Отже можуть дати гроші на те лиш ті, в чий інтерес є, щоб звести новий лад. А такими інтересованими людьми в тій справі є лиш визискуваний робітничий народ.

Коли ж ти признаєш науку соціал-демократії а не належиш до організації а тим самим не платиш податку, який вкладає на тебе соціал-демократична партія, то ти не хочеш, щоб сповнилася та наука, бо не хочеш її помогти, бо не хочеш нічого докласти до того, щоб она поширилася. А говорити, що ти є соціал-демократ, говорити, що ти певний того, ти переконаний, що соціал-демократія змінить лад визиску на лад без найменшого визиску, на лад земного раю, говорити а не докладаєти

нічого до того, щоб те стало ся — то се значить брехати. Бо капіталіст також знає те саме, бо капіталіст також вірить в те саме, бо як би не вірив, то не борюва би ся з соціал-демократами, він не видавав би грошей на те, щоб видати газети, книжки і другі річи, які застуманюють робітничу класу. Коли би капіталіст не вірив в те, що соціал-демократи можуть повалити теперішній лад, то пощо борюва би ся з ними. Пощо видавав би гроші на борбу, коли б він знав, що соціал-демократи нічого не відіють капіталістичному ладові? Але він знає, від переконаний, що буде але з капіталістичним ладом, і через те він силе грішми, щоб вратувати той лад, бо лиш той лад дає йому сприну визискувати.

А ти коли й знаєш чого хочать соціал-демократи, коли і переконаний в те, що їх новий лад кращий від теперішнього, знаєш а не докладаєш нічого до його вдобути, то просто брехує а те, що ти кажеш, що ти є соціал-демократом і хочеш нового ладу. Во як же можна знати, можна вірити, а не робити того, що роблять други? а не робити того, щоб сповнити те, в що ти віриш?

Наколи те говорить робітник, що він „також соціаліст“, то те є сяк та к простиме, бо можна припустити, що він сього не знає. Але в хвили, коли він довідає ся про те, то вже простити йому сього не можна. Коли ж говорить тобі таке вчений інтелігент, як сь у Вітнегу був одан Ренко, то все і всіди знає ся соціалістом, то знай з гори, що се є проститутка, яка жє з горивон тального промислу. Се є людина, що хилить ся на гої боки під ріжним кутом наклоненія, щоб лиш обливати що будь. Се є люди, що хочать жити мухами. Сьогодні він є лібералом, то він також ліберал, завтра є консерватистом, то він консерватист, позавтра є вильною гололоу буржуазної класи, то він признає ся і до тої гололи. А все мнє надію, що як не ту, то там дістане яку посаду, дістане який гріш, який охлан, щоб легким коштом прожити. І такі проститутки, се найогидливіший вид од. Він все і все числить на те, що влучить на дурня, якому він закрутить голову. І коли він сьомуєть тобі, що він „також соціаліст“ то будь певний, що він уважає тебе дурнішим від себе.

Застанови-ж ся добре над тим, чи ти не належиш до гурту тих брехунів, до гурту „поземних промисловців“. Застанови ся над тим, чи тебе не вважає брехуном той, котрому ти казав, що ти „також соціаліст“, що ти „також соціал-демократ“, бо соціал-демократом є лиш той і то виключно лиш той, котрий не лиш що признає науку соціал-демократії доброю, але рівночасно належить до організації і платить партійний податок.

В Канаді в Полуучених Державах стрінете таких „ніби соціалістів“ багато. А між Українцями особливо багато. Сеї ті з між них, котрі конче і конче пхають ся в ряди інтелігентів. всі они майже без ривняку скажуть вам, що они „також соціалісти“. Сеї гололи стерезить ся як огню, бо се дурні владі; они обирають ваше довіра; они тим словом-соціалізму хочать відвести тебе від соціал-демократичної партії. Ти спитай його вперед: По кажи лєгітимацію, щоб я видів, чи тизапатив партійний податок!

АНУ, ТАКИ ТАК НА РОЗУМ СКАЖИТЬ,

чи жінчі конче треба політики?

Жінчі вистарчило би, коли би она займала ся вихованям дитий, кухнею, нап-

війним питанням не лиш жінки, не лиш родичів але і для держави. Суспільство, як держава, відібрало жінчі велику часть того завданія і шкільним примусом вирвало дитий від жінки. Жінка, колимає виховувати свої дити, мусить вийти з дому за нийм, мусить мати нагляд на їх вихованє поза домом в державних заведенях. Без сього она не може сповняти свого завданія вихованя. Отже она мусить мати вплив і на школу. А школа вже є політичним питанням державної господарки. Відмовити жінчі права учасця в шкільній питаню, значило би заборонити мамі пазати нагляд над єї дитями поза домашнім порогом. Значило би відібрати мамі право до єї власних дитий.

Виховувати дитий, значить не лиш вчити їх, не лиш дбати про моральне вихованє, але дбати також про їх здоровлє. Житє хоче, що мійські волопроводи є заражені тифовими, чи иньшими бактеріями. Місто повинно би заложити фільтри у збірниках води, щоб они чистили воду. Се дуже коштує на річ; на таку річ мусить мійська управа зятягнути велику позичку і обложити горожан міста великим податком. Ним се стане ся, кажуть всім жінкам переварювати воду до питя, до митя, до полоканя яриши, до купаня і т. д.

Мама глядить, щоб дити пила лиш переварену воду. Алє Стефанко вибіг десь там з дому і пє в скленій єдову воду або який иньший напій. А той напій не конче мусів бути переварений. Про се мусела би знати державна чи мійська санітарна управа. А санітарна управа, се вже знов політика. Мама мусила би мати вплив на ту санітарну політику, бо туть розходять ся є здоровлє єї дитий.

Мамина донька Марійка була слухняна і не пила води взагалі, а пила лиш молоко. І дивить дитина дістала горячку. Приходить лікар і каже мамі, що се тифова горячка. Се страшно. Дитина не пила води а має тиф. Де ж є причина? Ага

Вихованє дитий є найваж-

корова, від котрої було молоко, не пила перевареної води. Дитина має тиф від молока. — Туть знов може лиш управа міста чи держави своїми ветеринарними средствами відхилити такі нещастя, але се вже політика. І мама мусить мати вплив на ту часть управи, щоб єї дити не дістали з мійської молочарні молока з тифовими бактеріями.

Десь там коло школи продає якийсь шкорофучний брудний склепар яблука і другі річи для дитий. Деінде з знов цілі склади фальшованої муки і других річий потрібних до житя. Веї ті фальшовані річи дістають ся до рук мамі — до кухні. І она та мама, хоть она краще розуміє ся на них, чим мушьяна, не має найменшого впливу на те, щоб контролювати продукцію тих товарів, бо се вже політика, а єї заперті двері до неї.

Мама з останнього стягає і купує рукавички і панчошки для своєї малой. Марійки. Рукавички з вовни, а ціна вовни є означена цювою тарифою. А се знов політика і мама не має найменшого права впливати на ціну вовни, бо міждержавні договори се висока політика єї мужа, а не єї, хоть она більше має до діла з вовною чим він.

Ось там в суєдській пекарні є непорядки. Робітники працюють занадто довго і через те з великого перемученя не можуть уважати не чистоту, або занадають на грудну хоробу явану сучотами. Треба би скоротити час праці, щоб сотворити в пекарні кращі здоровіші відносини, бо інакше з печивом дістають ся до мамів ріжні хороби. Але управильнуванє часу праці у фабриці се політика, а мама не має права до неї, хоть єї дити дістають хліб з нездорової пекарні.

У вільну хвили їде мама до публичного городу зі своїми дитями. По дорозі стрічає ріжні коршми і навить десь там в публичнім городі є якась коршма а кола до неї відіграють ся нераз не дуже моральні сцени. Ма-

Зі сьв Австр

В Віденськїм при дебаті над брешеріями соціалістичне, що людотє меньше чим чного доходу, не себисто-доходоу ку. Внесенє соціалістично прп виміре для мужаків не б ставу скількість лиш скількість млі, упало, бо в неї посли голосу внесенє. Через жик не має ніяк а лиш стілько, гає вижити, му ти податок, бо

і згубили ся у в коли-ж би ком землі, стрінула то треба би бути ну катастрофу. ся зі скорістю 1 на секунду, то кішцеві нашого що величезні маскал, падають в такої маси о воз спеку, що все т рича буря понє сам удар розто стривний прова лопилоб ся, ст все з лица землі бути величезно. півстали би такі сяці і ми мали-бу лє в тертіарськи дч

І ми вже ма Власне комета Н Однаковож, на ти складає ся д мих метеорів і м дощ метеорів. Т року 27 падолєє що наша земля здуху. Отгой па коли влетить в т

тири разя, и послідний був меньше більше тому 10 до 20 тисяч літ. Отже земля переходила кілька разів страшні катастрофи.

Одна перка легенда говорить про потоп сьвіта таке: „Від полудня з'явив ся великий огняний змії. Всьо було знищенє, день перемінив ся в ніч. Зорі щезли. Ціле небо закрив змії своїм хвостом. З сонця і місяця ледви сьід лишив ся. Горяча вода спадала з неба і затопила найвищі дерева. Блискавиці прорізували сьвіт а дощ падав каплями величини людської голови. Вода закрила всю землю, Так було 90 днів і 90 ночей. Відтак воріг землі, страшний змії потонув в землі“. Сей змії огняний був, по думці віденського вченого Суєса, великий вибух вулкана, що свій огняний хвіст розпростерав по цілїм небі. І всі иньші легенди про потопи відповідають на скрізь вибухам вулканів.

Щедя сего, що ми гідїли при опасі вибуху вулкану Кракатоа, і по тім, що ми оовидимо вулкана навкруг великого океану, та по сїлах ледових часів, а врешті по всіх описах потопів наших біблійних і других народів, мусимо прийти до черкюваня, що такі катастрофи бувають. А коли бувають

раптовні поваленя цілих континентів, що покрились глибокими океанами, чи не буде конець сьвіта для живучих істот? А раптовні катастрофи мусели бути.

Заходять питання, чи ті раптовні зломаня і провали землі були лиш наслідком стягнення ся кори землі, чи може по причині иньших космічних причин.

Ми згадували в отей розвідці про розколинні на місяці і про шкільні баньки з розгрітою водою. Правда, розгріваючи воду в скляній банці, банька трісне і піостають отвори, кратери, а вна вкрут них в роді лучів розколинні. Хто уважно читав від початку, то завважив, що ми обидцї вернулись со сього питання ще раз. А іменно, чи, як би ми вдарили таку склянку кулю, начовнену водою, яким камешем, чи угворив-би ся такий-же кратер з розколиннами, чи єї? І справді так є. Вдарити кулю з виї, от будуть такі самі наслідки, як і з підгріваня води в кулі. Себто ми прикинемо до заклячення, що на місяці ті кратери і розколинні не конче мусели півстати з напору внутрішних сил, але і з удару зверху. І місяць має кратери і розколинні,

але і земля має розколинну одну від бігуна до бігуна вздовж західної Америки. Наконлиж ті розколинні такі страшно великі, то мимоволі зводить думку на те, що не земля сила їх ушкодила, а якась ще страшніша. Богато вчених є тої думки, що кратери і розколинні на місяці півстали наслідком вулканічних сил. Однакже не вшкюдить нам взяти иньші причини, котрі могли утворити розколинні на місяці і розколинну Андів на землі. Стягненє ся кори планети і вулкані мерельє промолчать за причиною таких страшних катастроф, чим ті, про які буде зараз бесіда.

Тою другою причиною є в першій мірі комети. Давнішні думали люди, що комети не мають своїх етальн доріг, а вандрують собі в сьвітлових просторах самонасе. Але від двох сот літ, колито Нютон вивайшов один закон для всіх рухів небесних тіл, а іменно вьвямне притягнє маси, відтогда вдало ся точно обчислити біг комет, які кружать вкола сонця в параболах. Дізнє приміром перетяли голову цукру, але не впоперек, лиш скісно, починаючи недалеко зверху і відіде боку, а кінецьки недалеко знизу.

